

Artikel 44 vragen van de leden Inez Flameling en Ernst Jonker (PvdA-GL), Joan van Burg (SGP), Lizo Koppejan (ChristenUnie), Kees Hanse (BBB), Gert Heijkoop (JA21) en Trees Janssens (PvdD) over staalslakken

21 mei 2025

Toelichting

Afgelopen week is in het nieuws gekomen dat Rijkswaterstaat en het Ministerie van I&W jarenlang de risico's van staalslakken voor milieu, gezondheid en natuur hebben verzwegen. 20 jaar geleden was al bekend bij deze organisaties dat staalslakken schadelijke gevolgen hebben voor het milieu, maar onder druk van Tata Steel en de tussenhandel is het gebruik ervan in de wegenbouw voortgezet, en toen RWS uiteindelijk in 2016 besloot er mee te stoppen vanwege de gemeten schadelijke effecten is dit niet met de buitenwereld gecommuniceerd. Staalslakken zijn nog steeds aangemerkt als "restproduct" en niet als afvalproduct, ondanks meerdere rapporten van het RIVM en de ILT, waaruit bleek dat er serieuze risico's waren.

Terwijl het gebruik van staalslakken door RWS in de wegenbouw is gestopt in 2016, is de organisatie wel doorgegaan met staalslakken te gebruiken voor de vooroeververdediging in de Ooster- en Westerschelde. De provincie Zeeland heeft, mede naar aanleiding van een unaniem aangenomen motie, in Den Haag aangedrongen op stopzetting hiervan. Dat is echter niet gebeurd; volgens de minister van I&W was er 'geen aanleiding om toepassingen met staalslakken in de Deltawateren nu te stoppen of op te schorten' (PZC, 27-6-24).

Gezien de nieuwe informatie die nu naar buiten is gekomen, vragen wij opnieuw aandacht voor dit probleem. Wij vinden het voor de hand liggen om nogmaals dit signaal af te geven, eventueel vergezeld van meer dwingende actie. Wij hebben daarom de volgende vragen aan GS:

Validiteit van de metingen

In antwoord op onze art 44 vragen van 26 maart 2024 geeft RWS aan dat er "geen lozingsvergunning nodig is voor staalslakken, omdat in de wetgeving over toepassing van staalslakken eisen zijn gesteld aan de uitloging. Deze eisen zijn gebaseerd op onafhankelijke wetenschappelijke studies. Via certificering is aangetoond dat het toe te passen materiaal voldoet aan de normen voor uitloging. Deze certificering voorziet erin dat er geen aparte lozingsvergunning hoeft te worden aangevraagd."

Echter, in via een WOO verzoek verkregen documenten van de ILT staat: "er zijn grote verschillen aangetoond in emissieconcentraties van zware metalen op basis van kolomproef

van bemonsterde LD staalslakken op laboratoriumschaal en die op basis van veldmetingen [...] Praktijk toont andere/kwalijkere gevolgen dan in laboratorium is aangetoond.”¹

1. Kan GS RWS om opheldering vragen over het verschil in de metingen in het laboratorium en in het veld?
2. Wil GS onderzoeken of gezien deze nieuwe inzichten voor het storten van staalslakken toch een lozingsvergunning nodig kan zijn? Graag een toelichting.

Meldplicht

In diezelfde via een WOO verzoek verkregen documenten van de ILT staat: “Het niet hoeven melden van het gebruik van staalslakken en andere secundaire bouwstoffen maakt dat niet inzichtelijk is waar mogelijk nu of in de toekomst zich (mogelijk) problemen kunnen voordoen/hebben gedaan. Mogelijke/onbekende gevolgen van een toepassing kunnen dan ook niet in de toekomst worden gemonitord/gecontroleerd/worden voorkomen. En hierdoor weten we ook niet of er een vergelijkbaar etc. fenomeen is. Beleid heeft er bewust voor gekozen deze secundaire bouwstoffen niet te melden zodat er niet goed actief/preventief op gehandhaafd kan worden en er geen vergelijkingsmateriaal is”.

3. Wil GS nagaan of er inmiddels een meldplicht is ingesteld? Indien dat niet het geval is, wil GS dan met klem hierop aandringen?
4. Kan een meldplicht ook met terugwerkende kracht worden ingesteld? Zo ja, wil GS ook hierop aandringen?

Samen optrekken met andere provincies

Uit de berichtgeving blijkt dat een weg bij Leeuwarden door RWS is gebruikt voor een proef met staalslakken zonder dat de provincie Friesland hiervan op de hoogte was. De provincie Friesland heeft als gevolg hiervan vervuiling opgelopen en flinke kosten moeten maken. Een woordvoerder zegt “LD-staalslakken zijn nog steeds een wettelijk toegestane bouwstof en dat vindt de provincie Fryslân een kwalijke zaak.”² Ook in de provincies Drenthe en Flevoland zijn problemen ontstaan met staalslakken onder rijkswegen.

5. Wil GS in IPO verband het probleem aankaarten en voorstellen met de gezamenlijke provincies een krachtig signaal richting het Rijk af te geven dat er een totaalstop moet komen op het gebruik van staalslakken, of anders het gebruik in ieder geval strenger wordt ingekaderd?

Staalslakken op land in Zeeland

Uit het onderzoek van Investico van april wordt aangegeven dat op een parkeerplaats in Yerseke betontegels zijn gebruikt met onder meer een staalslakmengsel.

¹ BK Ingenieurs. (2019, 18 april). *Briefrapport grondwateronderzoek*. Openoverheid.nl.

Geraadpleegd van URL,

<https://open.overheid.nl/documenten/603fd8b9-1cb9-45d1-8ab2-0cb8979370af/file>, p. 1689

² Bijlagen NOS. *Provincie Friesland wederhoor*. Artikel 22766342. Bijlagen.nos.nl.

Geraadpleegd van URL,

[https://bijlagen.nos.nl/artikel-22766342/Provincie_Friesland_wederhoor_\(002\).pdf](https://bijlagen.nos.nl/artikel-22766342/Provincie_Friesland_wederhoor_(002).pdf)

6. Is GS hiervan op de hoogte, en klopt het dat hier staalslakken verwerkt zijn in betontegels?
7. Is dit een methode van staalslakken verwerken / gebruiken die – doordat ze in een betonproduct verwerkt zijn en terugneembaar zijn – minder of geen impact heeft op de omgeving? Is onderzoek gedaan naar de uitloging van zware metalen en de pH effecten bij deze vorm van toepassen?
8. Als blijkt dat dit een verantwoorde manier van verwerken is, is dit dan mogelijk een manier die kan zorgen voor een verantwoorde wijze van verwerken van dit product, waar we immers als maatschappij wel mee te maken hebben? Zo ja, zijn hier dan voorschriften voor zodat mensen en partijen weten dat ze, als ze deze voorschriften volgen, inderdaad verantwoord bezig zijn?
9. En als blijkt dat er geen onderzoek naar gedaan is, is GS dan bereid dit te initiëren omdat aannemelijk is dat meer mensen en partijen dergelijke betontegels aanschaffen als terreinverharding, waarschijnlijk niet wetend wat er precies in zit en wat de eventuele gevolgen zijn?
10. Investico geeft zelf aan dat hun overzicht niet volledig is omdat er geen meldplicht is. Is GS bereid om in Zeeland een inventarisatie bij bouwbedrijven en de leveranciers (van de staalslakken) uit te zetten om te onderzoeken of er nog meer locaties zijn waar staalslakken bovengronds zijn gebruikt, zodat eventueel gepaste actie kan worden ondernomen ter bescherming van de gezondheid en het milieu? Graag een toelichting.

Terugneembaarheid

Wij hebben eerder gevraagd (technische vragen commissie ruimte 19-1-23) hoe het gebruik van staalslakken onder water verenigbaar is met de vereiste terugneembaarheid uit het bouwbesluit. Rijkswaterstaat gaf desgevraagd aan dat zij niet de ervaring hebben dat staalslakken in kleine delen uiteen vallen. Zij stellen dat het materiaal stabiel blijft bij stroming en zich niet verspreidt. Het behoudt volgens RWS daarmee dus zijn functie, waardoor de vereiste terugneembaarheid niet in het geding is. Volgens GS was er echter geen onderzoek waaruit dit zou blijken.

11. Wil GS bij RWS aandringen op een onderzoek naar de terughaalbaarheid van staalslakken? Graag een toelichting.
12. Is GS het met ons eens dat niet aan het bouwbesluit is voldaan als er niet bewezen is dat de staalslakken langs de dijken terughaalbaar zijn? Graag een toelichting.

Algemeen

13. Wil GS een moratorium op het gebruik van staalslakken in de Deltawateren eisen, eventueel met juridische middelen, totdat er een bevredigend antwoord is gekomen op de vragen over terugneembaarheid, validiteit van testen, de verplichting tot een lozingsvergunning, en eventuele andere zaken die we hier niet hebben aangekaart? Graag een toelichting.